

STORTINGET

Dokument 13

(2017–2018)

**Årsrapporter til Stortinget
fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger for
2017**

Innhold

	Side
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa (ASEP)	3
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU)	4
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentariskerkomiteene og Den felles EØS-parlamentariskerkomiteen.....	6
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling.....	8
Årsrapport fra Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid	11
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling	13
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling	16

STORTINGET

Dokument 13

(2017–2018)

Årsrapporter til Stortinget
fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger for
2017

Årsrapporter for 2017 fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger

Til Stortinget

Under følger årsrapportene for Stortingets delegasjoner til følgende interparlamentariske forsamlinger:

- Det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa (ASEP)
- Den interparlamentariske union (IPU)
- EFTA-parlamentarisk komiteene og Den felles EØS-parlamentarisk komiteen
- Europarådets parlamentariske forsamling (PACE)
- Arktisk parlamentarisk samarbeid
- NATOs parlamentariske forsamling (NATO PA)
- Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSEs) parlamentariske forsamling (OSSE PA)

Årsrapportene som følger, gir et bilde av bredden i Stortingets internasjonale virksomhet. Rapportene beskriver arbeidet i de ulike delegasjonene og hvilke tema som har preget arbeidet i 2017. Delegasjonene har varierende tematisk og geografisk virkeområde og ulik tilknytning til de multilaterale foraene de gjenspeiler. Noen har tett kontakt med regjeringssidens del av organisasjonen, mens andre har mer indirekte tilknytning. Noen av forsamlingene vedtar resolusjoner gjennom hele året, mens andre gjør sine vedtak på sine årlige sesjoner. Selv om parlamentarikerforsamlingene er ulike i karakter, har de også mange fellestrekk.

Menneskerettigheter og demokratiutvikling står sentralt i flere av parlamentarikerforsamlingene. I PACE

er dette den overordnede tematikken, slik det bl.a. også i OSSE PA og IPU inngår i kjernen av organisasjonenes virke. Sikkerhetspolitikk er en fellesnevner for både NATO PA og OSSE PA, mens handelspolitikk er en fellesnevner for EØS-EFTA og ASEP. Utviklingen i nordområdene, særlig konsekvensene av klimaendringene, har vært drøftet i den arktiske delegasjonen, NATO PA og OSSE PA.

Årsrapporten til Nordisk råds delegasjon behandles separat i forbindelse med regjeringens årlige melding om nordisk samarbeid. Som en konsekvens av stortingsvalget 11. september 2017 ble sammensetningen av delegasjonene endret i løpet av høsten 2017.

Europeisk samarbeid

Europeisk samarbeid står sentralt i flere av Stortingets internasjonale delegasjoner. Storbritannias beslutning om å forlate EU har preget arbeidet i EFTA/EØS-delegasjonen. Konsekvensene av brexit for Norge, EFTA og EØS har vært drøftet på møter med parlamentarikere i Brussel og London og vært oppe i Stortingets europautvalg ved flere anledninger. I PACE har utfordringer i samarbeidet med i første rekke Russland og Tyrkia preget mye av arbeidet i 2017. Stortingets arktiske delegasjon og EFTA/EØS-delegasjonen har hatt økt kontakt med medlemmer av Europaparlamentet for å fremme

norske synspunkt og interesser i saker som er til behandling der.

Migrasjon og integrasjon

Flyktningkrisen har også i 2017 preget arbeidet til flere av delegasjonene. En rapport fra OSSE PA tok opp de bakenforliggende årsakene til migrasjon, kriminalitet og menneskesmugling. Samme rapport tok opp menneskerettigheter for migranter og flyktninger, samt integrering. I juni hadde PACE en dag med migrasjonsdebatt hvor temaet var Europas politiske og humanitære respons på migrasjonskrisen, herunder de humanitære konsekvensene, samt integrering av flyktninger og migranter. Temaet for generaldebatten på IPU's høstsesjon i St. Petersburg var fremme av kulturell pluralisme og fred gjennom interreligiøs og interetnisk dialog.

Russland-Ukraina

Konflikten mellom Russland og Ukraina har satt preg på arbeidet i flere av parlamentarikerforsamlingene siden Russlands annektering av Krim og konflikten i Øst-Ukraina brøt ut. I OSSE PA har partene i Ukrainakrisen og deres manglende evne til å føre en konstruktiv dialog innenfor det interparlamentariske samarbeidet vært tydelig gjennom hele det foregående året. I PACE leverte ikke Russland sine akkreditiver og deltok ikke i parlamentarikerforsamlingen. Russland har satt krav om regelendring og garanti for at de vil få stemmeretten tilbake før de gjenopptar sitt arbeid i PACE, og vil ikke betale sin pliktige medlemskontingent til Europarådet. NATO PA har i 2017 viet mye oppmerksomhet til det den anser for å være Russlands destabiliserende aktiviteter, og hva som bør være NATOs svar på disse.

Arktis og klimaendringer

Økt maritim aktivitet som fiskeri, sjøtransport og cruisetrafikk er noen av konsekvensene av at isen i Arktis smelter. Dette, samt hva denne utviklingen har å si for menneskene som bor i Arktis, har vært sentrale tema for Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid. NATO PA vedtok en rapport som peker på at nordområdene igjen har fått stor betydning for NATO på grunn av klimaendringer, Russlands økte militære kapasiteter og Kinas økende interesse for regionen. NATO PA organiserte også et spesialseminar på Svalbard i mai 2017. Som OSSE PAs spesialrepresentant for arktiske spørsmål redegjorde Ola Elvestuen på hovedsesjonen om de store konsekvensene klimaendringene har, ikke bare i Arktis, men også globalt. ASEP-delegasjonen ser på hvordan asiatiske land posisjonerer seg i Arktis.

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa (ASEP) for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa (ASEP) for valgperioden 2013–2017 besto av:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Irene Johansen (H), leder*	Fredric Holen Bjørdal (A)
Ove Trellevik (H), nestleder	Sylvi Graham (H)
Christian Tybring-Gjedde (FrP)	Line Henriette Hjemdal (KrF)

*Christian Tybring-Gjedde trakk seg fra vervet som delegasjonsleder 24. januar 2017, Irene Johansen tok over som leder for resten av perioden.

Den nye delegasjonen for valgperioden 2017–2021 konstituerte seg 25. oktober 2017 og består av:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Elin Rodum Agdestein (H), leder	Cecilie Myrseth (A)
Helge André Njåstad (FrP), nestleder	Åslaug Sem-Jacobsen (Sp)
Torstein Tvedt Solberg (A)	Ove Trellevik (H)

Generelt

Stortinget opprettet 18. juni 2015 delegasjonen til det parlamentariske partnerskapet Asia-Europa, Asia-Europe Parliamentary Partnership (ASEP). ASEP er et parlamentarisk forum knyttet til dialogen som er etablert på regjeringnivå mellom Europa og Asia om politiske, økonomiske og kulturelle spørsmål (det såkalte ASEM-samarbeidet).

ASEM ble etablert i 1996 av EU og Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) sammen med Kina, Japan og Sør-Korea. Siden 1996 er samarbeidet betraktelig utvidet og teller nå 52 partnere. Norge ble tatt opp som medlem sammen med Sveits og Bangladesh i 2012. Som en direkte konsekvens ble Stortinget invitert til å delta i ASEP, som består av nasjonale parlamentarikere fra alle ASEM-landene og fra Europaparlamentet.

Deltakelse i ASEP har skapt en god plattform på Stortinget for parlamentarisk kontakt med asiatiske land og økt kompetanse om Asia. Den økonomiske og geopolitiske utviklingen i Asia, Kinas rolle i regionen og globalt, og de asiatiske landenes økte innflytelse i multilaterale fora, særlig i klima- og handelsavtaler, har stadig økende betydning for norsk politikk. Norges vektlegging av samarbeidet i regionen, både som sektor-dialog-partner i ASEAN, gjennom EFTA (handel), og ikke minst

med nye relasjoner til Kina, gjør at også Stortinget er direkte berørt.

Hovedsaker i 2017

I ASEP er det kun sesjon annethvert år, og i 2017 var det ingen sesjon. Delegasjonen hadde likevel noe aktivitet i 2017: I mars holdt delegasjonsleder Irene Johansen innlegg i Utenriksdepartementets Asiaforum, hvor også ASEM- og ASEP-samarbeidet ble markert. Johansen tok også imot et parlamentarikerbesøk fra India.

Etter stortingsvalget avholdt den nye delegasjonen konstituerende møte, og i november møtte delegasjonen politisk ledelse i UD ved statssekretær Marianne Hagen, som redegjorde for regjeringens erfaringer fra ASEMs utenriksministertermøte i Myanmar og UDs arbeid opp mot Asia generelt.

Delegasjonens planer for 2018

I januar avholdt ASEP-delegasjonen et oppstartsseminar med forskere fra NUPI, PRIO og IFS om de viktigste utviklingstrekkene i Asia og Asias globale rolle.

Hovedaktiviteten i 2018 er ASEP-sesjonen i Brussel med Europaparlamentet som vertskap. Møtet vil finne sted i løpet av sommeren, i forkant av regjeringenes ASEM-toppmøte.

Oslo, den 31. januar 2018

Elin Rodum Agdestein

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for perioden 1. januar 2017 til 30. september 2017 besto av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Kenneth Svendsen (FrP), leder	Line Henriette Hjemdal (KrF)
Bjørn Lødemel (H), nestleder	Sigurd Hille (H)
Anette Trettebergstuen (A)	Hege Haukeland Liadal (A)
Gunvor Eldegard (A)	Anne Tingelstad Wøien (Sp)

Som en konsekvens av stortingsvalget 11. september 2017 ble ny delegasjon konstituert på møte den 8. november 2017 og består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Ulf Leirstein (FrP), leder	Karin Andersen (SV)
Hege Haukeland Liadal (A), nestleder	Åsmund Aukrust (A)
Ove Trellevik (H)	Elin Rodum Agdestein (H)
Marit Arnstad (Sp)	Geir Jørgen Bekkevold (KrF)

Følgende representanter hadde verv i IPU i 2017:

- Gunvor Eldegard, member of the Executive Committee
- Hege Haukeland Liadal, member of the Executive Committee (tok over etter Eldegard, som gikk ut av Stortinget 30. september)
- Anette Trettebergstuen, member of the Bureau of the Committee on United Nations Affairs

Generelt

IPU ble etablert i 1889 og er en verdensomspennende parlamentarikerforsamling med medlemmer fra 178 land. Forsamlingen arbeider for å fremme fred, samarbeid og utviklingen av representativt demokrati. Tiltak for økt kvinnelig deltakelse i parlamenter og i politikk generelt har høy prioritet. IPU's arbeidsmåter er erfaringsutveksling og informasjonsspredning mellom parlamentene, tematiske programmer iverksatt av IPU's sekretariat og tilrettelegging for parlamentarisk engasjement i viktige internasjonale spørsmål.

I IPU er det etablert fire faste komiteer for henholdsvis fred og internasjonal sikkerhet, for bærekraftig utvikling, finansiering og handel, for menneskerettigheter og demokrati og for FN-spørsmål. I tillegg finnes det særskilte fora for kvinnelige parlamentarikere og unge parlamentarikere, en komité for Midtøsten-spørsmål og en komité for parlamentarikerens menneskerettigheter, som følger opp sakene til fengslede parlamentarikere.

Det finner sted to årlige sesjoner, én om høsten og én om våren. Sesjonene har et hovedtema, og i tillegg til

dette blir det diskutert et såkalt hastetema (emergency item).

Vårsesjonen 2017, 136. forsamling i Dhaka, Bangladesh

Tema for generaldebatten var å utjevne ulikhet, samt hvordan sikre verdighet og velferd til alle. Til hastetema ble valgt internasjonal handling for å redde millioner fra sult og tørke i deler av Afrika og Jemen.

Størst debatt ble det om resolusjonsteksten i komiteen for fred og sikkerhet. Resolusjonen «Parlamenters rolle i respekt for prinsippet om ikke-innblanding i suverene stater» ble vedtatt mot stemmene fra 15 land, herunder Norge. Resolusjonsteksten var ført i pennen av to rapportører fra henholdsvis Russland og Kypros.

Høstsesjonen 2017, 137. forsamling i St. Petersburg, Russland

Grunnet stortingsvalget var Stortingets deltakelse på høstsesjonen i begynnelsen av oktober begrenset. Hege Haukeland Liadal var eneste representant og deltok kun på møtene i eksekutivkomiteen. Liadal ble valgt som Gunvor Eldegards erstatter i komiteen frem til høsten 2019. Tema for generaldebatten var fremme av kulturell pluralisme og fred gjennom interreligiøs og interetnisk dialog. Til hastetema ble valgt den alvorlige humanitære krisen, forfølgelsen og de brutale angrepene på rohingaene i Myanmar. Dette vakte sterke protester fra Myanmar. IPU valgte ny president, Gabriela Cuevas Barron, fra Mexico. Barron er president frem til 2020.

Planer for delegasjonens arbeid i 2018

Delegasjonen vil delta på en høring om migrasjon i regi av FN og IPU. Høringen finner sted i FN i New York i februar og vil gi parlamentariske innspill til FNs Global

Compact for sikker, ordnet og regulert migrasjon, som er under forhandling og forventes undertegnet i desember 2018. IPU's vårsesjon og høstsesjon i 2018 vil begge finne sted i Genève.

Oslo, den 31. januar 2018

Ulf Leirstein

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for valgperioden 2013–2017 besto av:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Svein Roald Hansen (A), leder	Irene Johansen (A)
Gunnar Gundersen (H), nestleder	Fredric Holen Bjørdal (A)
Marianne Aasen (A)	Jette F. Christensen (A)
Nikolai Astrup/Elin Rodum Agdestein (H)	Elin Rodum Agdestein/Heidi Nordby Lunde (H)
Jørund Rytman (FrP)	Ove Trellevik (H)
Geir Sigbjørn Toskedal (KrF)	Hans Andreas Limi (FrP)
	Harald T. Nesvik/Tor André Johnsen (FrP)
	Liv Signe Navarsete (Sp)
	Sveinung Rotevatn (V)
	Heikki Eidsvoll Holmås (SV)

Den nye delegasjonen for valgperioden 2017–2021 konstituerte seg 25. oktober 2017 og består av:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Svein Roald Hansen (A), leder	Espen Barth Eide (A)
Heidi Nordby Lunde (H), nestleder	Fredric Holen Bjørdal (A)
Marianne Marthinsen (A)	Cecilie Myrseth (A)
Ingunn Foss (H)	Nikolai Astrup (H)
Morten Ørsal Johansen (FrP)	Margunn Ebbesen (H)
Sigbjørn Gjelsvik (Sp)	Terje Halleland (FrP)
	Per Olaf Lundteigen (Sp)
	Freddy André Øvstegård (SV)
	Carl-Erik Grimstad (V)
	Steinar Reiten (KrF)

Generelt

Delegasjonen utgjør en viktig del av Stortingets arbeid med Norges forhold til EU, EØS og EFTA. Den benyttet i 2017 aktivt de ulike møteplasser og muligheter for kontakt med Europaparlamentet og andre EU-institusjoner med hensyn til aktuelle EU- og EØS-saker. Gjennom sitt medlemskap i Stortingets europautvalg bidro delegasjonen også til at informasjon om viktige og relevante EØS-saker ble brakt tilbake til Stortingets fagkomiteer og utvalg. Dette er i samsvar med målet om en aktiv politikk overfor EU som et enstemmig storting gikk inn for i Innst. S. nr. 115 (2006–2007) Om gjennomføringen av europapolitikken, og i Innst. 227 S (2012–2013) Om EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU.

Organisering av EFTA/EØS-parlamentarikerkomiteene

Formelt deltar Stortingets delegasjon i to EFTA-parlamentarikerkomiteer: «Committee of Members of Parliament of the EFTA Countries» (CMP), hvor alle fire

lands parlamenter er representert (Island, Liechtenstein, Norge, Sveits), og «Committee of Members of Parliament of the EFTA States» (MPS), hvor de tre EFTA/EØS-statenes parlamenter deltar. I praksis møter CMP og MPS som én komité (EFTA-parlamentarikerkomiteen), hvor Sveits opererer som observatør i EØS-spørsmål.

EFTA-parlamentarikerkomiteens oppgave er å drøfte EFTA-samarbeidets og EØS-avtalens utvikling samt et vidt spekter av aktuelle europa- og handelspolitiske spørsmål. Utviklingen i de fire EFTA-landene er også viktig i de interne møtene. Komiteen virker som et konsultativt organ overfor EFTAs ministerråd. De halvårslige møtene med EFTAs ministre (fra Norge næringsministeren) utgjør derfor en viktig del av komiteens arbeid. Her diskuteres EFTAs frihandelsforhandlinger, og parlamentarikerkomiteen gir sine innspill på strategi og innhold. Komiteen møter også EØS/EFTA-ministrene i forbindelse med EØS-rådet hver høst. Videre avholdes

årlige møter med EFTAs rådgivende komité for arbeidslivets parter og EFTAs komité for lokalpolitikere.

I tillegg til de faste møtene har EFTA-parlamentarikerkomiteen siden 2006 besøkt land av relevans i frihandelssammenheng, såkalt tredjelandsbesøk. Fra norsk side deltar delegasjonsleder og nestleder. I 2017 var komiteen i Canada og Mexico.

Stortingets delegasjon deltar i Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen («EEA Joint Parliamentary Committee») sammen med Europaparlamentet. Den skal bidra til bedre forståelse mellom Europaparlamentet og EØS/EFTA-statenes parlamenter på de områdene som omfattes av EØS-avtalen. Komiteen møtes halvårlig og uttrykker seg om aktuell politikkutvikling i resolusjoner som oversendes EØS-rådet. De senere årene har komiteen på norsk initiativ også i større grad vektlagt møter med saksordførere i Europaparlamentet som kan presentere utviklingen av nye EØS-relevante lovforslag og åpne opp for norske innspill tidlig i en EU/EØS-prosess i Brussel.

Delegasjonens virksomhet i 2017

Et gjennomgående tema for komiteene i 2017 var brexit og betydningen av de pågående skilsmiseforhandlingene mellom Storbritannia og EU for Norge, EØS og EFTA.

Internasjonal handelspolitikk og dens betydning for EFTA og EØS fortsatte å prege delegasjonens arbeid. Dette var tema da EFTA-parlamentarikerkomiteen i mars holdt møter med EUs handelskommissær, Cecilia Malmström, og sentrale europapolitikere. Et tredjelandsbesøk til Canada og Mexico i mai satte fokus på pågående EFTA-prosesser med disse landene, men bidro også til økt forståelse for regionale og globale handels-spørsmål, med utgangspunkt i en del av verden som er sterkt preget av en ny amerikansk handelspolitikk.

I Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen fortsatte delegasjonen arbeidet med energi og klima, som har gått som en rød tråd gjennom komiteens virke i flere år. Komiteen møtte Europaparlamentets saksordførere for

EUs nye forslag på energiområdet og fikk på et møte på Island fornyet innblikk i hva EØS-avtalen betyr for energit utviklingen der.

Den norske delegasjonen fortsatte i 2017 å legge vekt på tettere kontakt med kolleger i Europaparlamentet. Den holdt, sammen med EFTA-kolleger, flere møter med sentrale europaparlamentarikere både i Strasbourg og i Brussel.

For første gang foretok delegasjonen et besøk til et viktig mottakerland for EØS-midlene, da den reiste til Romania i februar-mars på invitasjon fra det rumenske parlamentet. Formålet var å se nærmere på hvordan Norges finansielle bidrag gjennom EØS-midlene er med på å skape økonomisk og sosial utvikling i et av de nyere EØS-landene. Delegasjonsleder fulgte opp med å delta på et Europaparlamentsbesøk til Romania i september, hvor formålet var å se de norske midlene og EØS-midlene i sammenheng med EUs fond til Romania.

Delegasjonens virksomhet i 2018

Brexit og internasjonal handelspolitikk vil fortsette å prege delegasjonens arbeid i 2018. EFTA-parlamentarikerkomiteen vil i mars holde et møte i London hvor den, med brexit som bakteppe, vil diskutere med britiske kolleger utsiktene for Storbritannias fremtidige handelspolitikk når det gjelder 1) EU, 2) EØS EFTA og 3) resten av verden.

Komiteen planlegger et tredjelandsbesøk til Argentina og Uruguay for å diskutere og promotere de pågående handelsforhandlingene mellom EFTA og Mercosur.

Innenfor EØS vil delegasjonen prioritere temaer som står høyt på dagsordenen i EU, jf. Europakommisjonens arbeidsprogram for 2018. Dette inkluderer, foruten de temaene som allerede er nevnt, klima og energi, mobilitetspakken (transport og sosiale forhold i transportsektoren) og den digitale agendaen. Delegasjonen vil i mai være vertskap for Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i Stavanger, hvor disse temaene vil stå sentralt.

Oslo, den 31. januar 2018

Svein Roald Hansen

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for valgperioden 2013–2017 besto av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Ingjerd Schou (H), leder	Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Lise Christoffersen (A), nestleder	Hans Fredrik Grøvan (KrF)
Frank J. Jenssen (H)	Kristin Ørmen Johnsen (H)
Snorre Serigstad Valen (SV)	Jenny Klinge (Sp)/Kåre Simensen (A)
Morten Wold (FrP)	Odd Omland/Tore Hagebakken (A)

Odd Omland ble erstattet av Tore Hagebakken 25. mars 2014. Jenny Klinge ble erstattet av Kåre Simensen 8. april 2015. Komitévervene var fordelt som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlem</i>	<i>Varamedlem</i>
Byrådet	Ingjerd Schou (fra 18.01.2017)	
Den faste komité	Ingjerd Schou	Lise Christoffersen
Komiteen for politiske saker	Ingjerd Schou	Lise Christoffersen
Komiteen for flyktninge- og befolkningsspørsmål	Kristin Ørmen Johnsen	Hans Fredrik Grøvan
Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter	Morten Wold	Kåre Simensen
Komiteen for kultur, vitenskap, utdanning og media	Frank J. Jenssen	Ingebjørg Amanda Godskesen
Komiteen for likestillingsspørsmål	Snorre Serigstad Valen	Kristin Ørmen Johnsen
Komiteen for sosial-, helse- og bærekraftig utvikling	Ingebjørg Amanda Godskesen	Tore Hagebakken
Komiteen for overvåking av medlemskapsforpliktelsene	Lise Christoffersen	
Komiteen for prosedyreregler og immunitet	Ingjerd Schou	Ingebjørg Amanda Godskesen

Følgende delegasjonsmedlemmer hadde verv i forsamlingen i 2017:

Ingjerd Schou – Visepresident i forsamlingen
Morten Wold – Nestleder i komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter

Lise Christoffersen – Rapportør for Makedonia
Ingebjørg Amanda Godskesen – Rapportør for Tyrkia

Etter valget 11. september 2017 fikk delegasjonen ny sammensetning:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Ingjerd Schou (H), leder	Petter Eide (SV)
Lise Christoffersen (A), nestleder	Jette F. Christensen (A)
Espen Barth Eide (A)	Silje Hjemdal (FrP)
Emilie Enger Mehl (Sp)	Mudassar Kapur (H)
Morten Wold (FrP)	Vetle Vang Solheim (H)

Generelt

Europarådet og Europarådets parlamentariske forsamling (PACE) ble opprettet i 1949, har 47 medlems-

land og har som formål å styrke menneskerettighetene, demokrati og rettsstaten i medlemslandene. Organisasjonen har sete i Strasbourg.

PACE består av representanter for medlemslandenes nasjonalforsamlinger, totalt 324 medlemmer (og 324 varamedlemmer) fordelt på åtte fagkomiteer og flere underkomiteer. PACE gjennomfører fire årlige delsesjoner (januar, april, juni og oktober) og tre møter i den faste komité. PACE har seks politiske grupper, EPP/CD (Group of the European People's Party), SOC (Socialist Group), EC (European Conservatives), Free Democrats Group (FDG) (etablert september 2017), ALDE (Alliance of Liberals and Democrats for Europe) og UEL (United European Left). Forsamlingens president velges for ett år, med mulighet til og sedvane for gjenvalg én gang. Pedro Agramunt (EPP/Spania) ble gjenvalgt som forsamlingens president i januar 2017, men gikk av og ble erstattet av Stella Kyriakides (EPP/Kypros) i oktober. Kyriakides fungerte som interimpresident ut 2017.

PACE vedtar resolusjoner og anbefalinger til medlemslandenes parlamenter og regjeringer og Europarådets ministerkomité. PACE overvåker også medlemslandenes overholdelse av medlemskapsforpliktelsene og gjennomfører valgobservasjoner. Parlamentarikerforsamlingen velger Europarådets generalsekretær, Europarådets menneskerettighetskommissær og dommerne til Den europeiske menneskerettsdomstol og deltar aktivt i prosessen med å utnevne medlemmer til Europarådets torturkomité.

Fra Stortingets delegasjon deltar både de faste medlemmene og varamedlemmene aktivt i arbeidet.

Hovedspørsmål i 2017

Mye av arbeidet i 2017 ble preget av utviklingen i Tyrkia og migrasjon. Andre sentrale saker var utviklingen i Ukraina og en negativ menneskerettighetsutvikling i flere medlemsland, særlig når det gjelder menneskerettsforsvarere, journalister og frie medier. Økende sosiale og økonomiske forskjeller i Europa ble også diskutert. Ut over dette var PACE i 2017 sterkt preget av indre uro som følge av påstander om korrupsjon og mistillit mot president Agramunt. I tillegg ble organisasjonens budsjett et sentralt tema etter at det ble klart at Russland ikke kom til å betale siste del av sin pliktige medlemskontingent, og Tyrkia ikke lenger ville være såkalt stor bidragsyter.

Migrasjon

Migrasjon stod på agendaen både i januar, april og juni. De faste skillelinjene i debatten, mellom de som på den ene siden mener at løsningen er å finne i mer Europa, mer solidaritet og implementering av eksisterende konvensjoner og vedtatt politikk, og de som på den andre siden tar til orde for bedre nasjonal grensekontroll og tiltak i tredjeland og opprinnelsesland, lå fast.

Under migrasjonsdagen i juni var det særlig Europas politiske og humanitære respons på migrasjonskrisen, herunder de humanitære konsekvensene og inte-

grering av flyktninger og migranter, som stod på agendaen. Debatten hadde et klart fokus på de humanitære konsekvensene av krisen. Særlig ble den sårbare situasjonen til mindreårige flyktningbarn, og spesielt enslige flyktning- og migrantbarn, løftet mer fram enn i tidligere debatter.

Tyrkia

Den demokratiske utviklingen og menneskerettighetssituasjonen i Tyrkia har stått jevnlig på agendaen i PACE, og det har vært bred enighet om at utviklingen i Tyrkia har gått i negativ retning, særlig etter kuppforsøket i 2016. I april slo PACE fast at de ekstraordinære tiltakene etter kuppforsøket var uproporsjonale og ikke lenger nødvendige. Denne utviklingen, i tillegg til omfattende grunnlovsendringer (vedtatt ved folkeavstemning i april), førte til at PACE vedtok å føre Tyrkia tilbake fra såkalt 'post-monitoring' til 'monitoring' (full overvåkning). PACE intensiverer sin overvåkning av hvordan Tyrkia oppfyller sine medlemskapsforpliktelser når det gjelder demokrati, menneskerettigheter og rettsstat. I de ulike debattene om utviklingen i Tyrkia ble det uttrykt klar sympati med de store utfordringene Tyrkia sto overfor. Likevel ble det fra mange hold slått fast at dette ikke kunne forklare eller rettferdiggjøre at Europarådets standarder, menneskerettigheter, demokrati og rettsstat ble satt til side. Forholdet mellom Tyrkia og PACE var spent gjennom hele 2017, og mot slutten av oktober ble det klart at Tyrkia ikke lenger ville være såkalt 'stor bidragsyter' til Europarådets budsjett.

Russland

Russland ble i 2014 fratatt stemmeretten i PACE som følge av den folkerettsstridige annekteringen av Krim og folkerettsbrudd i Øst-Ukraina. Heller ikke i 2017 leverte Russland sine akkreditiver, og landet deltok ikke i parlamentarikerforsamlingen. Russland har satt krav om regelendring og garanti for at de vil få stemmeretten tilbake, før de gjenopptar sitt arbeid i PACE. I juni meddelte de også at så lenge dette ikke skjedde, så vil de ikke betale sin pliktige medlemskontingent til Europarådet. For 2017 betalte de bare 1/3 av kontingenten. Dette medførte et betydelig kutt i organisasjonens budsjett. Debatt om et mulig nytt Europarådstoppmøte i 2019 dreide seg i hovedsak om forholdet til Russland. Initiativet ble av mange sett på som en begynnelse på å bringe Russland tilbake som aktiv deltaker i arbeidet i PACE. Kritiske røster var særlig opptatt av at man ikke måtte gi etter for økonomisk press fra Russland, og heller ikke lempe på de vedtatte kravene til Russland, før landet selv tok aktive grep for å opptre i henhold til Europarådets verdier. Selv om mange advarte sterkt mot det, ble det fattet et vedtak om å fortsette prosessen, og i desember ble det gjennomført et eget møte med representanter fra den russiske dumaen.

Korrupsjon

Korrupsjon blant tidligere og nåværende medlemmer av PACE stod høyt på både den formelle og uformelle agendaen, og ikke minst i partigruppene, gjennom hele 2017. I motsetning til tidligere ble det denne gangen gjennomført reelle debatter, regelendringer og innstramminger i etiske retningslinjer. Det ble også etablert en uavhengig ekstern granskingskommisjon som skulle etterforske de ulike påstandene. De nordisk-baltiske delegasjonene var sterke pådrivere for etablering av en ekstern granskingskommisjon og gjennomgang av de etiske retningslinjene. Medlemmer av den norske delegasjonen bidro til granskingskommisjonens arbeid gjennom at de stilte opp til intervju med kommisjonen. Kommisjonen fikk i oppdrag å levere en rapport innen april 2018.

Delegasjonens arbeid i 2017

Delegasjonen deltok aktivt i komitémøter og på de fire delsesjonene og var særlig engasjert i debatter om migrasjon og Tyrkia. Flere valgobservasjoner og rapportørreiser ble gjennomført. Ingebjørg Amanda Godske-

sen la frem sin rapport om Tyrkia i april, og Lise Christoffersen fortsatte sitt oppdrag som rapportør på Makedonia.

Delegasjonsleder Ingjerd Schou ble i januar 2017 gjenvalgt som en av forsamlingens 20 visepresidenter og fortsatte som medlem av PACEs byrå.

Den nordisk-baltiske kretsen har markert seg som en tydelig stemme i innsatsen mot korrupsjon og behovet for en gjennomgang av PACEs etiske retningslinjer.

Delegasjonen har hatt flere møter med sivilt samfunn og det diplomatiske miljøet i Oslo i løpet av året. Den har også tatt imot to PACE- rapportører på besøk i Norge for datainnsamling på temaene integrering og radikaliserings.

Delegasjonens arbeid i 2018

Delegasjonen vil i 2018 fortsette sin aktive deltakelse i PACEs arbeid. Lise Christoffersen viderefører arbeidet som rapportør på Makedonia, Ingjerd Schou går inn som visepresident i Komiteen for prosedyreregler og immunitet og som visepresident i EPP-gruppens styre.

Oslo, den 31. januar 2018

Ingjerd Schou

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for perioden 1. januar 2017 til 30. september 2017 besto av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Eirik Sivertsen (A), leder	Martin Henriksen (A)
Janne Sjølmo Nordås (Sp), nestleder	Rigmor Andersen Eide (KrF)
Margunn Ebbesen (H)	Elisabeth Vik Aspaker (H)
Siri A. Meling (H)	Hårek Elvenes (H)
Ingrid Heggø (A)	Eva Kristin Hansen (A)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)	Tor André Johnsen (FrP)

Som en konsekvens av stortingsvalget 11. september 2017 ble ny delegasjon konstituert på møte den 8. november 2017 og består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Eirik Sivertsen (A), leder	Runar Sjøstad (A)
Margunn Ebbesen (H), nestleder	Kent Gudmundsen (H)
Else-May Botten (A)	Tor André Johnsen (FrP)
Svein Harberg (H)	Arne Nævra (SV)
Bengt Rune Strifeldt (FrP)	Ola Elvestuen (V)
Willfred Nordlund (Sp)	Olaug V. Bollestad (KrF)

I en tid med mye uro internasjonalt fortsetter samarbeidet mellom regjeringene i Arktisk råd og parlamentene i det arktiske parlamentarikersamarbeidet å fungere godt. I 2017 ble det gjennomført et vellykket utenriksministermøte i Arktisk råd, hvor det ble undertegnet en deklarasjon som satte kursen for det videre arktiske samarbeidet. Det ble videre oppnådd enighet om en avtale knyttet til fremtidig fiske i Polhavet.

Å bevare Arktis som en region preget av fred og samarbeid er av stor betydning for å kunne møte konsekvensene av de dramatiske klimaendringene på en bærekraftig måte. Global oppvarming gjør at isen i Arktis smelter. Dette gjør Polhavet mer åpent og tilgjengelig for menneskelig aktivitet knyttet til blant annet skipsfart, ressursutnyttelse og turisme. Samtidig har vi sett økt politisk interesse for Arktis og nordområdene i de arktiske landene og i det øvrige internasjonale samfunnet.

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid arbeider for å styrke oppmerksomheten om utviklingen i Arktis og vil spille en ledende rolle i det internasjonale samarbeidet i Den arktiske parlamentarikerkomiteen (SCPAR – Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region). SCPAR består av folkevalgte fra Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige, USA og Europaparlamentet. Arktiske urfolksorganisasjoner deltar som faste deltakere (permanent participants), og flere parlamentarikerorgani-

sasjoner og land er observatører. Delegasjonsleder Eirik Sivertsen har i 2017 vært leder av Den arktiske parlamentarikerkomiteen (SCPAR), som har hatt møter i USA, Grønland, Island og Finland.

Stortingets delegasjon har i 2017 deltatt aktivt i den arktiske debatten, nasjonalt og internasjonalt. Delegasjonen inviterer utenriksministeren til halvårlig nordområdedialoger i Stortinget om utviklingen i nordområdepolitikken og det internasjonale samarbeidet i Arktis. Medlemmer fra andre relevante internasjonale delegasjoner deltar også i nordområdedialogen.

Hovedsaker i 2017

Arktisk råds ministermøte i Fairbanks

Delegasjonen inngikk i den norske delegasjonen, ledet av utenriksministeren, til Arktisk råds ministermøte i Fairbanks i 10.–11. mai 2017. Alle de åtte arktiske landene var representert ved sine utenriksministre, som i erklæringen fra møtet uttalte en tydelig ambisjon om at det arktiske samarbeidet skal fortsette på tross av politiske uenigheter andre steder i verden. Ministrene undertegnet også en juridisk bindende avtale om økt forsknings samarbeid i Arktis.

Møtet markerte avslutningen på to år med amerikansk formannskap og starten på to år med finsk formannskap i Arktisk råd (2017–2019). Det finske formannskapet har satt miljø, meteorologisk samarbeid,

utdannelse og kommunikasjonsforbindelser som overskrifter for sitt formannskap.

I prosessen frem mot ministermøtet hadde den arktiske parlamentariskkomiteen jevnlig møter med representanter for Arktisk råd og dialog med det amerikanske formannskapet. I disse møtene ble hovedbudskapet fra den 12. arktiske parlamentariskkonferansen i Russland i juni 2016 om globale klimaendringer, bedring av levekårene for menneskene som bor i Arktis, og næringslivets samfunnsansvar særlig fremhevet. Etter ministermøtet har Den arktiske parlamentariskkomiteen hatt møter med det finske formannskapet i Arktisk råd.

Levekår i Arktis

Levevilkårene for menneskene som bor i den arktiske regionen, har lenge vært et hovedtema for det arktiske parlamentarisksamarbeidet. På møtet i Den arktiske parlamentariskkomiteen på Grønland i mai 2017 var hovedtema næringsutvikling og diversifisering av den grønlandske økonomien, klimaendringer, infrastrukturutvikling og økt satsing på bærekraftig turisme.

På et seminar av regi av Wilson-senteret i Washington D.C. i juni 2017 var budskapet fra det arktiske parlamentarisksamarbeidet knyttet til like muligheter for næringsutvikling og ressursutnyttelse i Arktis. Det ble understreket at det nord for polarsirkelen finnes livskraftige samfunn med moderne, innovativ industri og forskning – dette som et tillegg til bildet av vakker og uberørt natur i Arktis.

Delegasjonen arbeidet tett mot Europaparlamentet i prosessen som ledet frem til rapporten om Arktis som ble vedtatt av Europaparlamentet i mars 2017. Gjennom skriftlige innspill og møter med medlemmer av Europaparlamentet understreket delegasjonen betydningen av FNs havrettstraktat i Arktis og næringslivets samfunnsansvar når de opererer i Arktis. Samme fremgangsmåte ble fulgt overfor Europaparlamentet høsten 2017 i forbindelse med behandlingen av rapporten om hav og FNs bærekraftsmål for 2030.

Studentutveksling og samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner var tema på et arrangement under konferansen «Arctic Circle» i Reykjavik i oktober 2017 i regi av Arktisk universitet (University of the Arctic), hvor delegasjonen deltok i panelet. Det ble fremhevet at utdanningssamarbeid, studentutveksling og samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og næringsliv er av stor betydning for å sikre kompetent arbeidskraft i nord og miljøer for innovasjon.

Teknologi og infrastruktur

Økonomisk utvikling og sikkerhet for menneskene og miljøet i Arktis er avhengig av at moderne teknologi også blir tilgjengelig i området. Med økt maritim aktivitet følger også behov for ny infrastruktur. Bedre satellittdekning for kommunikasjon nord for 72. breddegrad, utvikling av havner og bedre beredskap er tema som delegasjonen er løpende opptatt av, og har gjennom året blitt tatt opp på ulike seminarer og møter.

Delegasjonens planer for 2018

Hovedarrangementet for Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid blir deltakelse på den 13. arktiske parlamentariskkonferansen i Inari, Finland 16.–19. september 2018. Forventede tema for konferansen er levekår, næringslivets samfunnsansvar, klima og digitale løsninger for Arktis. Konferansen, som arrangeres hvert annet år, vil vedta en slutterklæring som sendes til regjeringene og parlamentene i det arktiske samarbeidet.

Delegasjonen vil gjennomføre en studiereise til Svalbard 5.–8. mars 2018. Under oppholdet på Svalbard planlegger delegasjonen å besøke blant annet Ny-Ålesund, Barentsburg og Svea.

Den 14.–16. mai 2018 er det møte i Den arktiske parlamentariskkomiteen. Møtet vil finne sted i Kiruna, og hovedtema blir forberedelser til den arktiske parlamentariskkonferansen i Finland i september og svensk arktisk politikk.

Oslo, den 31. januar 2018

Eirik Sivertsen

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling (heretter NATO PA) for valgperioden 2013–2017 besto av følgende representanter frem til ny delegasjon ble utnevnt i oktober 2017:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Øyvind Halleraker (H), leder	Marit Arnstad/Liv Signe Navarsete (Sp) ²
Sverre Myrli (A), nestleder	Frank Bakke-Jensen (H) / Peter Christian Frølich (H) ⁴
Rigmor Aasrud (A)	Jan Arild Ellingsen (FrP)
Linda C. Hofstad Helleland/Ingunn Foss (H) ¹	Martin Henriksen/Marit Nybakk (A) ³
Christian Tybring-Gjedde (FrP)	Hans Olav Syversen (KrF)

1. Ingunn Foss erstattet Linda C. Hofstad Helleland i januar 2016
2. Liv Signe Navarsete erstattet Marit Arnstad i oktober 2014
3. Marit Nybakk erstattet Martin Henriksen i februar 2016

4. Frank Bakke-Jensen ble utnevnt som statsråd i desember 2016 og ble erstattet av Peter Christian Frølich i januar 2017.

Stortingets nye delegasjon til NATO PA for valgperioden 2017–2021 består fra oktober/november 2017 av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Christian Tybring-Gjedde (FrP), leder	Erlend Wiborg (FrP)
Liv Signe Navarsete (Sp), nestleder	Hårek Elvenes (H)
Trond Helleland (H)	Lene Westgaard-Halle (H)
Eirik Sivertsen (A)	Nils Kristen Sandtrøen (A)
Marianne Marthinsen (A)	Kari Elisabeth Kaski (SV)

Komitévervene er fordelt som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlemmer</i>
Politisk komité	Liv Signe Navarsete og Hårek Elvenes
Forsvars- og sikkerhetskomiteen	Trond Helleland og Erlend Wiborg
Komiteen for sivile dimensjoner av sikkerhet	Marianne Marthinsen og Nils Kristen Sandtrøen
Komiteen for økonomi og sikkerhet	Christian Tybring-Gjedde og Kari Elisabeth Kaski
Vitenskaps- og teknologikomiteen	Eirik Sivertsen og Lene Westgaard-Halle
Spesialgruppen for Middelhavsområdet og Midtøsten	Erlend Wiborg og Lene Westgaard-Halle
Ukraina-NATO interparlamentarisk råd	Liv Signe Navarsete

Følgende representanter hadde verv i parlamentarikerforsamlingen etter at ny delegasjon ble utnevnt i oktober 2017:

Christian Tybring-Gjedde	Vice Chair Economics and Security Sub-Committee for Transatlantic Economic Relations
--------------------------	--

Generelt

NATOs parlamentariske forsamling er en internasjonal organisasjon for parlamentarikere fra NATOs medlemsland. NATO PA er ikke en del av NATO og har ingen formell beslutningsmyndighet overfor alliansen. Forsamlingen er likevel et viktig bindeledd mellom NATO og medlemslandenes parlamenter. Som ledd i arbeidet vedtar forsamlingen anbefalinger og tilrådninger rettet til Det nordatlantiske råd (NAC) samt til medlems-

landenes regjeringer og nasjonalforsamlinger. NATOs generalsekretær taler under forsamlingens sesjoner og gir skriftlige svar på dens resolusjoner, som vedtas på høstsesjonen.

NATOs 29 medlemsland er representert i NATO PA, i tillegg til 16 assosierte land og åtte observatørdelegasjoner. NATO PA møtes til en høst- og en vårsesjon, der høstsesjonen – eller «årlig sesjon» – er forsamlingens viktigste årlige arrangement. I tillegg organiseres det en

rekke studiereiser og konferanser. Gjennom arbeidet i NATO PA får medlemmene innsikt i viktige sikkerhetspolitiske spørsmål knyttet til utviklingen av NATO, og det transatlantiske samarbeidet som organisasjonen er bygget på.

Hovedtema i 2017

Sentrale tema i NATO PA i 2017 var Russland, terrorisme og kampen mot ISIL, samarbeid mellom NATO og EU, økonomisk byrdefordeling mellom USA og Europa og opprettholdelse av den teknologiske standarden til NATOs styrker. Sikkerhetsimplikasjonene av klimaendringer og NATOs rolle i nordområdene, Afghanistan og Vest-Balkan har også vært gjenstand for diskusjoner og rapporter i 2017.

NATOs generalsekretærs budskap under sesjonene

Under høstsesjonen i Bucuresti understreket generalsekretær Jens Stoltenberg at de nasjonale parlamentene er nøkkelen til et velfungerende NATO, ettersom det er de som avgjør de samlede bevilgningene til NATOs væpnede styrker. Under Wales-toppmøtet i 2014 vedtok NATOs regjeringssjefer at medlemslandene skal jobbe mot å bruke minst 2 prosent av sitt brutto nasjonalprodukt på forsvar innen et tiår. Stoltenberg pekte på at selv om dette målet ennå ikke er nådd, har forsvarsbudsjettene i NATO økt de siste tre årene.

Russland

Forsamlingen har i 2017 viet mye oppmerksomhet til det den anser for å være Russlands destabiliserende aktiviteter, og hva som bør være NATOs svar på disse. Under høstsesjonen vedtok NATO PA en rapport der forsamlingen slo fast at NATO og alliansens partnerland måtte fortsette å vektlegge avskrekking så lenge Russland fortsetter det som betegnes som provoserende og aggressive handlinger. Videre oppfordret man allierte land til å stå opp mot det forsamlingen anser for å være fortsatte russiske provokasjoner og aggresjon mot NATOs partnerland, særlig Ukraina og Georgia. Samtidig mente forsamlingen at avskrekking må kombineres med regelmessig, fokusert og meningsfull dialog med Russland.

Terrorisme

I 2017 opplevde flere NATO-land terrorangrep som hovedsakelig var inspirert av ISILs aktiviteter og ideologi. Forsamlingen støttet derfor NATOs beslutning om formelt å gå inn i koalisjonen for bekjempelse av ISIL.

Samarbeid mellom NATO og EU

Alliansens tilpasning til nye, og svært ulike, utfordringer var et gjennomgangstema for forsamlingen i 2017. Utfordringen fra Russland og fra internasjonal terrorisme har fått NATO til å gjennomgå sine strategier og tilpasse sine strukturer. En del av denne tilpasningen

innebærer et tettere samarbeid med EU. Forsamlingen har sterkt oppfordret til et slikt samarbeid, særlig i en tid der EU fornyer sin forsvars- og sikkerhetspolitikk, og der Storbritannia forbereder seg på å forlate EU.

Byrdefordeling og det transatlantiske forholdet

Det transatlantiske forholdet er av avgjørende betydning for NATO. En jevnere økonomisk byrdefordeling mellom USA og Europa har vært et tema i lang tid, og med valget av Donald Trump som USAs president har dette spørsmålet fått enda større oppmerksomhet fra den amerikanske administrasjonen. Mens mange europeiske medlemsland og Canada søkte forsikringer fra sine amerikanske motparter om en fortsatt amerikansk forpliktelse til NATO, søkte mange medlemsland samtidig å forsikre USA om at man ville bidra til å redusere spriket i forsvarsutgifter.

Opprettholdelse av den teknologiske standarden til NATOs væpnede styrker

Forsamlingen påpekte under den årlige sesjonen at dagens verden preges av ekstremt rask teknologisk forandring. For å forbli relevant og effektiv måtte NATO tilpasse seg disse endringene og bruke ny teknologi til sin fordel. Forsamlingen mente derfor at det å identifisere både teknologiske muligheter og risikomomenter burde være en hovedprioritet for NATO.

NATOs rolle i nordområdene

Under den årlige sesjonen i Bucuresti i oktober 2017 diskuterte og vedtok forsamlingen en rapport om NATOs rolle i nordområdene. Rapporten pekte på at nordområdene igjen hadde fått stor betydning for NATO på grunn av klimaendringer, Russlands økte militære kapasiteter og Kinas økende interesse for regionen. Den norske delegasjonen var aktiv i drøftingen av Arktis-rapporten og fikk på plass formuleringer som var i tråd med både nasjonale prioriteringer og et styrket fokus fra alliansen.

Vest-Balkan og Afghanistan

Både Vest-Balkan og Afghanistan har vært i fokus for NATO PA i 2017. Forsamlingen har påpekt at mye er oppnådd begge steder de siste tiårene, men at betydelige utfordringer fortsatt består – riktignok på høyst ulike måter. Forsamlingen hilste Montenegro velkommen som NATOs 29. medlemsland og støttet NATOs beslutning om å øke sin assistanse til Afghanistan.

Annet

Forsamlingen har i 2017 gjennomført en omfattende studie som tar sikte på å bedre kjønnsbalansen i forsamlingen. Det har også blitt nedsatt en arbeidsgruppe for opplæring og kommunikasjon om NATO, hvis aktivitet særlig vil bli rettet mot ungdom i NATOs medlemsland.

Videre om delegasjonens arbeid i 2017

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling har hatt et høyt aktivitetsnivå i 2017. Delegationen deltok på en rekke komitéreiser i løpet av året, og det var bred deltakelse på vårsesjonen. Under den årlige sesjonen i oktober deltok kun tre delegasjonsmedlemmer grunnet den pågående overgangen til ny delegasjon etter stortingsvalget i september.

NATO PA-delegasjonen på Stortinget var vertskap for et spesialseminar på Svalbard 8.–10. mai 2017. Formålet med seminaret var å øke bevisstheten og kunn-

skapen om utviklingen i nordområdene blant medlemmene i NATO PA. Tilknyttet seminaret var også et program i Oslo og i Kirkenes.

Delegasjonens planer i 2018

Foruten ordinær reisevirksomhet i forbindelse med sesjoner, komitéreiser og seminarer vil den norske delegasjonen 6.–9. mai 2018 stå som vertskap for en komitéreise (vitenskaps- og teknologikomiteen og komiteen for sivile dimensjoner av sikkerhet) til Oslo og Nord-Norge.

Oslo, den 31. januar 2018

Christian Tybring-Gjedde

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for 2017

Innledning

Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for perioden 1. januar 2017 til 30. september 2017 besto av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Geir Jørgen Bekkevold (KrF), leder	Janne Sjelmo Nordås (Sp)
Bård Hoksrud (FrP), nestleder	Åse Michaelsen (FrP)
Trond Helleland (H)	Mudassar Kapur (H)
Torstein Tvedt Solberg (A)	Kjell-Idar Juvik (A)
Kari Henriksen (A)	Tone Sønsterud (A)
Ola Elvestuen (V)	Torill Eidsheim (H)

Som en konsekvens av stortingsvalget 11. september 2017 ble ny delegasjon konstituert på møte den 20. november 2017 og består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Siv Mossleth (Sp), leder	Knut Arild Hareide (KrF)
Bård Hoksrud (FrP), nestleder	Sivert Bjørnstad (FrP)
Åsmund Aukrust (A)	Nicholas Wilkinson (SV)
Torill Eidsheim (H)	Elin Rodum Agdestein (H)
Kari Henriksen (A)	Ingrid Heggø (A)
Ola Elvestuen (V)	Mari Holm Lønseth (H)

Representantenes komitétilknytning i OSSE PA er som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlemmer</i>
Første komité (politikk og sikkerhet)	Bård Hoksrud og Åsmund Aukrust
Andre komité (økonomi, vitenskap, teknologi og miljø)	Ola Elvestuen og Torill Eidsheim
Tredje komité (demokrati, menneskerettigheter og humanitære spørsmål)	Siv Mossleth og Kari Henriksen

Generelt

OSSEs parlamentariske forsamling (OSSE PA) ble opprettet i 1991 og har en rådgivende funksjon overfor OSSEs ministerråd. Formålet er å bidra til interparlamentarisk dialog og samarbeid, fremme utviklingen av demokrati, bidra til konfliktforebygging og konfliktløsning, drøfte politiske tema av betydning for organisasjonen og etterse gjennomføringen av OSSEs vedtak. Den omfatter ca. 320 medlemmer fra 56 parlamenter. OSSE PA har også 11 samarbeidspartnerland. Forsamlingen spiller en sentral rolle i forbindelse med valgobservasjoner, hvor den samarbeider med OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR).

Det er etablert tre faste komiteer i forsamlingen: for politiske og sikkerhetsmessige spørsmål, for økonomi, vitenskap, teknologi og miljøvern, og for demokrati, menneskerettigheter og humanitære saker. OSSE PAs viktigste møte er hovedsesjonen, som finner sted årlig

tidlig i juli. Hovedsesjonen munner ut i en erklæring med resolusjoner. I tillegg gjennomføres det et årlig vintermøte i Wien og et årlig høstmøte i et av medlemslandene. De nordisk-baltiske landene har forberedende koordineringsmøter før hovedsesjonen.

Hovedsaker i 2017

Migrasjonsproblematikk og klimaendringer, kampen mot terrorisme og cyberkriminalitet, samt krisen i Ukraina med Russlands folkerettsstridige annektering av Krim, dominerte arbeidet i både komiteene og plenum i 2017. Under hovedsesjonen i Minsk fremstod forsamlingen som svært delt i flere spørsmål.

Migrasjon

Problematikk knyttet til håndtering av migrasjon i Europa fortsatte å prege arbeidet i OSSE PA i 2017. En ad-hoc-komité for migrasjon som ble opprettet vinteren 2016, har lagt seg tett opp til prioriteringene for OS-

SEs arbeidsgruppe om temaet, for å komplementere arbeidet som er gjort fra regjeringssiden. Ad-hoc-komiteens rapport, som ble debattert under hovedsesjonen i Minsk, berører temaer som ansvarsfordeling og farene ved en fragmentert tilnærming, de bakenforliggende årsakene til migrasjon, kriminalitet og menneskesmugling, menneskerettighetene for migranter og flyktninger samt integrering. I debatten ble det uttrykt bekymring for at frykt og uro over den regionale sikkerhetssituasjonen som følge av migrasjonsstrømmen skulle få for mye oppmerksomhet på bekostning av demokratiske verdier og respekten for menneskerettigheter. Samtidig ble det minnet om at man måtte fortsette å arbeide mot og forebygge alle former for radikaliserings blant dem som var kommet til Europa. Rapporten ble overlevert OSSE-landenes regjeringer under minstermøtet i Wien i desember 2017. Delegasjonsleder Bekkevold var medlem av ad-hoc-komiteen frem til 30. september.

Klimaendringer

Som OSSE PAs spesialrepresentant for arktiske spørsmål orienterte Ola Elvestuen på hovedsesjonen om de store konsekvensene klimaendringene har, både i Arktis, men også globalt. Minsk-erklæringen inneholder en oppfordring til OSSEs medlemsland om å innføre tiltak for å møte klimaendringer som forårsaker vannrelaterte kriser. Det ble vist til at drikkevann var en begrenset ressurs som i stadig større grad ville komme under press på grunn av befolkningsvekst og klimaendringer. Erklæringen viste også til Paris-avtalen og et felles ansvar for å nå målene om reduksjon i klimagassutslippene.

Terrorisme og cybersikkerhet

OSSE PA har hatt mange valgobservasjonsoppdrag i 2017. Et viktig tema i etterkant av disse oppdragene har vært cybersikkerhet ved valg og hvordan valg kan mani-

puleres og demokratiet undermineres gjennom målrettede cyberangrep, cyberkriminalitet og falske nyheter. Falske nyheter kan også brukes som beveggrunn for terrorister. Forsamlingen opprettet under hovedsesjonen en ad-hoc-komité for anti-terror, inkludert cyber. Den vil også arbeide med hvordan man kan hindre ekstremistisk vold og balansegangen mellom respekt for fundamentale rettigheter og terrorbekjempelse.

Russland

Partene i Ukraina-krisen og deres manglende evne til å føre en konstruktiv dialog innenfor det interparlamentariske samarbeidet var tydelig gjennom hele 2017. En resolusjon om gjenoppretting av Ukrainas suverenitet og territorielle integritet inngikk i slutterklæringen fra hovedsesjonen i Minsk, der Russland og landets fremferd i Ukraina ble sterkt kritisert. Russland har også tatt til motmæle mot formuleringer om MR-brudd, LHBT-rettigheter, begrenset mediefrihet og demokrati- og rettsstatsprinsipper under press i Russland, Hviterussland og Aserbajdsjan.

Valgobservasjon

Delegasjonens medlemmer har deltatt ved valgobservasjoner i Armenia, Tyskland og Kirgisistan i 2017. Delegasjonsleder Bekkevold ledet OSSE PAs valgobservatører under parlamentsvalget i Armenia.

Delegasjonens arbeid i 2018

Deltakelse i valgobservasjonsoppdrag er et viktig bidrag til OSSEs målsettinger om demokratiutvikling og støtte til menneskerettigheter. Delegasjonen vil derfor delta aktivt i valgobservasjoner i 2018. Delegasjonen vil også opprettholde fokus på saker som tradisjonelt har vært av betydning for Norge, for eksempel demokratiutvikling og menneskerettigheter, og bruke sesjonene bevisst for å fremme norske prioriteringer.

Oslo, den 31. januar 2018

Siv Mossleth

delegasjonsleder

